

DE PLATE

TIJDSCHRIFT VAN DE OOSTENDSE HEEMKRING "DE PLATE"

Vormings- en ontwikkelingsorganisatie en Permanente Vorming.

Aangesloten bij de KULTURELE RAAD OOSTENDE en het WESTVLAAMS VERBOND VAN KRINGEN VOOR HEEMKUNDE

Statuten gepubliceerd in de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad dd. 1-2 mei 1959, nr. 1931 en gewijzigd volgens de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad dd. 15 mei 1975 nr. 3394 en nr. 3395 en de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad van 4 december 1986 nr. 31023.

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER:	SECRETARIS:	PENNINGMEESTER:	REKENING:
A. VAN ISEGHEM	J.B. DREESEN	J.F. FALISE	750-9109554-54 of
IJzerstraat 1	Rode Kruisstraat 4	H. Serruyslaan 78/19	000-0788241-19
8400 OOSTENDE	8400 OOSTENDE	8400 OOSTENDE	

Alle medewerkers zijn verantwoordelijk voor de door hen getekende bijdragen.

JAARGANG 17 **Nr.** 10 - oktober 1988

VOOR DE INHOUDSTAFEL VAN DIT NUMMER, ZIE DE LAATSTE BLADZIJDE.

TWEEDE OCTOBER - ACTIVITEIT

De Oostendse Heemkring "De Plate" heeft de eer en het genoegen zijn leden en belangstellenden uit te nodigen tot een paneelgesprek dat doorgaat op

donderdag 27 oktober 1988 om 23u30

in de Conferentiezaal van de V.V.F. Oostende, Dr. Colenstraat 6.

Het onderwerp : DE OORSPRONG VAN OOSTENDE

Gespreksleider : de heer J. MERTENS Rijksarchivaris te Brugge

Paneelleden : de heer COORNAERT, historicus
de heer BILLIET, Dr. Phil.
de heer FARASYN, historicus
de heer VILAIN, Hoofdbibliothecaris Stedelijke
Bibliotheken

In 1964 werd het duizendjarig bestaan van de stad Oostende gevierd. Hoe de inrichters aan die "1000" kwamen is een raadsel. Waarschijnlijk stond het als symbool voor "heel lang geleden". Zelfs het Algemeen Rijksarchief te Brussel deed mee. De catalogus van de hierbij horende tentoonstelling, vermeld als eerste tekst die van Jacques MEYERUS waarvan VLIETINCK het bewijs geleverd had dat het niet om Oostende te doen was maar om Hoogstade. De volgende stukken spreken over TESTREP, ons allen welbekend, en IN ORIENTALIS FINI IN TESTREP. De oudste ambtelijke tekst waarin Oostende vernoemd wordt - blijkt een oorkonde te zijn op juni 1267 verleend door Gravin Margareta van Constantinopel en haar zoon Graaf Gwijde van Dampierre.

Bijna een kwart eeuw na deze viering loont het zeker de moeite even na te gaan wat we meer weten over dit onderwerp en meteen een paar zaken recht te zetten die in 1964 werden verteld.

Wij hebben de heer J. MERTENS, Rijksarchivaris te Brugge bereid gevonden als gespreksleider te fungeren van een paneel dat uit personen bestaat die een aardig stukje over Oostende weten.

Aan de hand van deze braintrust kan, met een hand op het hart, gepeild worden naar de mogelijkheid dat Oostende ouder is dan het jaar 1267.

Een gesprek dat U als rasecht (en zelfs als aangespoelde Oosten-
denaar) niet moogt missen. Zoals steeds is de toegang vrij en
kosteloos ook voor niet leden. Elke zegge het voort en zorgt
erbij te zijn.

J.B. DREESEN

NIEUWBOUW VOOR DE "BERG VAN BARMHARTIGHEID" (1888-1891)

door J.G. DE BROUWERE

Toen Charles DE SORGHER op 06.04.1886 zijn vader (1) als
directeur van de Berg van Barmhartigheid opvolgde (2), "erfde"
hij een bloeiende instelling. Deze caritatieve -want dat was
het pandjeshuis voor onze voorouders - had nl. in 1885 een winst
geboekt van 2.274,69 (goud)frank. Maar toch waren er aspecten
die aan de directeur geen voldoening gaven. De gebouwen, in
de Jozef II straat, waren niet aangepast, en de schikking der
lokalen was een grote hinder. Jacques DE SORGHER had daar vaak
zijn beklag over gemaakt, maar de heren van de "Commission admi-
nistrative" gaven daar nooit gevolg aan. Hadden ze dat overigens
gekund? Oostende lag midden in de vestingen als geklemd, en
uitgebreide bouwgronden waren er binnen de stad niet.

Charles was amper een paar maanden in dienst, of er deed
zich een ernstig incident voor: in de "Mont de Piété" werd
ingebroken, en nogal veel gestolen (3). Voor de directeur was
dat geen prettig geval, maar ten slotte een gunstige zaak. Hij
kon nu bewijzen dat het gebouw voor zijn doel niet deugde. Hij
kon ertoe komen, de leden van de Bestuurscommissie daar van
te overtuigen, - en het College van Burgemeester en Schepenen
eveneens (4). Er was immers een gelukkig toeval: na afbraak
van de vestingen hadden de Domeinen grond te koop, en er waren
nieuwe straten gepland. Door dit samentreffen van omstandigheden
kon DE SORGHER de heren overreden. Hij had zelfs een geschikte
ligging uitgekozen, in de nieuwe Londenstraat (5) namelijk.

Dàar, in de Londenstraat, op de Oostzijde, lag een perceel,
dat geschikt leek, om er een nieuw "pandjeshuis" op te bouwen.
Het was 296,88 m² groot (6). Charles DE SORGHER drong véél aan,
en ten slotte kwam het zover. Op 16.09.1888 besloot de "Commis-
sion administrative" van de Domeinen, dat perceel aan te kopen
tegen de prijs van 25 (goud)frank de m², om er "un bâtiment
formant maison d'habitation (7) avec magasins et bureaux atte-
nants" op te richten. De Gemeenteraad keurde het geheel goed,
en de "Commission administrative" kon nu de toelating tot de
aankoop aanvragen (8). Deze werd verleend bij Koninklijk Besluit
dd. 05.12.1888 (9). Van nu af kon alles vlug vooruitgaan.

Samen met de stedelijke diensten maakte DE SORGHER een plan
op, en er werd een aanbesteding uitgeschreven. Zeven aannemers
deden een bod. De hoogste vroeg 42.200 (goud)frank, de laagste
echter pas 37.178. En hij heette Louis LOONTIENS. De Commissie
besloot het gebouw op te richten in haar zitting van 01.03.1889
(10). Ondertussen was de grond afgekocht geweest tegen 7.593
(goud)frank.

De "Commission administrative" had, op 16.09.1888 besloten
alles met eigen gelden te bekostigen, - ze had nl. een incasso
van 141.598,90 (goud)frank. Maar dat leek niet haalbaar. Er

moest een lening aangegaan, een lening met hypotheek op het nieuwe onroerend goed. De lening bedroeg 40.000 (goud)frank, en werd aangegaan tegen de interest van 4,5 %. In de Gemeenteraad werd eerst gedacht dat dit een veel te hoge interest was en dat de begroting van de instelling daardoor al te zeer zou belast worden. Maar uiteindelijk kon alles worden goedgekeurd (11).

Met het bouwen werd onmiddellijk begonnen, en einde 1891 kon Charles DE SORGHER samen met zijn instelling het nr 7 in de Londenstraat betrekken. Maar, zo hij daar ruim woonde, dan was het toch niet gratis. Aan de Commissie betaalde hij een jaarpacht van 600 (goud)frank (12), wat wel een hoge pachtprijs was (13).

- (1) Jacques-Jean DE SORGHER overleed op 31.03.1886.
- (2) Bulletin communal de la Ville d'Ostende, 1886, blz. 121, en Echo d'Ostende van 08.04.1886.
- (3) Het ganse verloop van de diefstal, én van de aanhouding der dieven te Duinkerke, én ook het terugvinden van een deel der gestolen panden, wordt uitvoerig verhaald in Echo d'Ostende van 12, 19 en 22 juli 1888.
- (4) De "Commission administrative" van de Berg van Barmhartigheid (later officieel genaamd Leenbank) was een ondergeschikt College waarvan de leden benoemd werden door de Gemeenteraad; zie de Wet over de herinrichting der bergen van barmhartigheid van 1848, in : Verzameling der Wetten en Koninklijke Besluiten, 1848, nr 21, blz. 574-584.
- (5) Zie Ary SLEEKES (Karel SEYS). Oude Oostendse straten en gebouwen. Oostende; s.d. (1960), blz. 84.
- (6) Bulletin...Ostende, 1888, blz. 366-367.
- (7) DE SORGHER had eigenlijk geen moeite gehad, om de leden van de Commissie ervan te overtuigen, dat het gebouw beter bewaakt ware, zo iemand met verantwoordelijkheid (de directeur) zou inwonen.
- (8) Bulletin...Ostende, 1888, blz. 367.
- (9) Echo d'Ostende, 1888, 13 december.
- (10) Bulletin...Ostende, 1889, blz. 72-73.
- (11) Ibidem, blz. 71.
- (12) Ibidem.
- (13) Het verhaal hoorde ik van Charles DE SORGHER zelf : hij was grootvader van mijn vrouw. Dank zij het op steekkaarten brengen van de Oostendse bladen in de Stadsbibliotheek, kon bijna alles gecontroleerd worden, en dit zonder grote moeite.

THE OSTEND TRADE TO MOKA AND INDIA (1714-1735). The merchants and supercargos.

Onder deze titel verscheen er, van de hand van de heer Jan PARMENTIER, een zeer interessante bijdrage in het gekende Engelse tijdschrift THE MARINERS MIRROR 73ste jg. nr 2 mei 1987.

Ook buiten ons land wekt de geschiedenis van onze stad belangstelling. Voor onze kring is de heer PARMENTIER sedert enkele jaren geen onbekende meer. Regelmatig brengt hij ons een zeer interessante, en druk bijgewoonde, voordracht over het maritiem verleden van onze stad.

J.B. DREESEN

DE FEESTELIJKE AANSTELLING VAN EEN HOOFDMAN
IN DE SCHUTTERSILDE SINT-ANDRIES EN SINTE-BARBARA (1788)

door Ivan VANHYFTE

Op 9 juni 1676 werd de Gilde der haakbuschutters onder de naam "de busse" gesticht. De eerste hoofdman was generaal en gouverneur van Oostende, don Diego Gomez SPINOSA.

Op 25 juli 1788 werd, bij algemeenheid van stemmen, een andere bekende tot deze functie verheven : burgemeester André VAN ISEGHEM. De aanstelling zelf vond plaats op de Keizerskaai (nu Vindicative-laan) in "het Sint-Andries" dat in 1786 werd opgetrokken en dat fungeerde als zetel van de gilde.

Nog nooit was die 24 augustus 1788 iemand met zoveel luister geïnstalleerd, wat ons het aanzien van de nieuwe hoofdman laat vermoeden.

's Morgens verzamelde iedere confrater, uitgedost in een scharlakenrood uniform met bavaroise opslagen en kragen; een witte bombazijnen gilet en effen broek; witte kousen...

Kapitien DE NÈVE viel bijzonder op door zijn goud op de epauletten. Vóór het huis van de gevierde nodigden 14 militaire muzikanten, onder slaande trommels en zwaaiende vaandels, en 3 stuks kanonnen, hem uit te willen volgen naar de parochiekerk voor een plechtige eremis.

Na de celebratie trok het gezelschap naar de grote gildezaal waar, op een kostbaar tapijt, de erezetel centraal opgesteld stond, omgeven door stoelen waarop de notabelen en hun dame plaatsnamen. "Verklaert gij op woord van manne waerheyt de constitutien, wetten, privilegien, charters en gebruyken deezer Gilde te zullen handhaven?" vraagt griffier Francis DE BAL. "Jae, doch van soo vele als die niet contrarie zijn aen de wetten van den Lande, die van den Heere en de wet deser stede" luidde het antwoord. Een drievoudige acclamatie; telkens gevolgd door kanonsalvo's dreunt door de zaal. Daarop wordt een "Eerdicht" voorgelezen, in de stijl van Vergilius' Aeneas, dat later in een versierde lijst ten huize wordt opgehangen. Het feest kan nu pas beginnen. Een buitengewone schieting vond in de namiddag plaats, gevolgd om 21.30u door een schitterend souper waarvoor een Brugs restaurateur instond. Op een tafel waaraan 200 gasten plaatsnamen, stonden naast witte faïence-borden, het zilverwerk en de kandelaars die de confraters elk hadden meegebracht.

Om 23 u werden tafels en stoelen opzij geschoven voor een invitation à la danse "die geopend door den heer hoofdman dansende eene minuë met de huisvrouw van den heer generael DE RINDSMAUL (zie Plate-artikel 88/84) waerop nog eenige andere minuets zijn gevolgd ende dan de quadrillen, colonnen, valsen enz. tot den vier uren 's morgens wanneer dit luisterlijk bal is geeindigt om des anderen daegs naer de prijsvogelschietinge weder ernomen te worden...". Onder een pletsende regenvlaag in de vroege morgen reden koetsen op en aan om ieder naar huis te brengen.

Velen van het gezelschap waren niet uitgeslapen toen ze om half twee stoetsgewijs de hoofdman en koning via de Sint-Georgestraat en de Kerkstraat, de markt overstaken naar de Weststraat, "door de poorte naer de gaeiperse". 21 salvo's startten de schieting, dan de "eereschoote" van de hoofdman, gevolgd door telkens 9 knallen van een afgeschoten vogel. Enkel de verfrissende drank

van citroensap en amandelmelk was toegelaten... want de avond was nog lang ! Al het overgeblevene van de vorige avond werd om 20.30 u opgediend aan een ruime tafel waaraan "...alleenlijk alle de Daemes wierden gezet". De ceremoniemeesters vonden het passend dat "de confraters met de gewonelyke beleefdheid een stuk uit de vuist eten en zullen wijn drinken als hun lustende was...".

Vóór het bal om 22 u begon, verzocht de hoofdman over te gaan tot de prijsuitreiking die de griffier op zich nam. De winnende confraters mochten uit de handen van de echtgenote van de nieuwe koning hun prijs in ontvangst nemen.

En vermits alle goeie dingen uit drie bestaan, eindigt mijn verhaal in rederijkerssfeer : "...Den 26sten omtrent den avond hebben eenige confraters hun begeven naer den Gildenhove, alwaer zij nog vindende eenige goede spijsse ende wel bijzonderlijk van den besten wijn, dezelve hebben opgeëeten ende naer discretie gedronken. Waermede een einde van die luysterlijke feeste is gemaekt...".

OOSTENDSE FILATELIE

SCHILDERIJ VAN EDWARD HAMMAN OP ITALIAANSE POSTZEGELS....

I due francobolli da cent. 20 (rosso) e da L. 2,55+2,00 (verde-grigio) emessi dalle Poste italiane nel 1937 per il Bicentenario stradivariano.

(foto P. Ferraroni)

ED. HAMMAN, *Stradivarius dans son atelier* (1859 c.), da una fotografia degli inizi del secolo già della signora Elena Stradivari (coll. L. Bisiach - Venegono Superiore di Varese).

(Ripr. P. Ferraroni)

door J.B. DREESEN

In een vorige bijdrage (1) peilden we naar de juiste naam van deze parochie. Aan de hand van een reeks archiefmateriaal kan het bestaan ervan aangetoond worden van 1222 tot 1584, datum waarop het dorp verlaten werd omdat de omgeving van Oostende door de Staatsen op kunstmatige wijze geïnundeerd werd.

Een vraag die we ons kunnen stellen is deze naar de omvang van deze parochie. Het voorlopig antwoord hierop is te vinden in de Ommeloper van s' Heerwoutermans Ambacht van het jaar 1559, van de hand van Marck MEULENBEKER "landtmeter vanden Vryen" (2).

Deze Ommeloper geeft de situatie weer in het voornoemde jaar, dit is 35 jaar voor het verdwijnen van het dorp. In de eeuwen voordien moet Sinte Catharina-West groter zijn geweest vermits het nieuwe Oostende vanaf 1394, voor een groot gedeelte, werd opgericht op de gronden van Sinte Catharina-West (3). Er hebben oudere ommelopers bestaan want in bepaalde stukken is er sprake van een ommeloper uit de 15e eeuw. Die werd tot nu toe echter nog niet gelokaliseerd.

Zoals beschreven in de Ommeloper van 1559 omvatte Sinte Catharina-West het 25ste, 26ste, 27ste, 28ste, 29ste, 30ste, 34ste, 35ste en 36ste begin (4). In het 25ste begin lagen enkele percelen die tot Zandvoorde behoorden (6 gemeten 3 lijnen en 95 roeden). In het 26ste begin lagen ongeveer 160 gemeten (minder dan de helft van het begin) die bij Bredene zuidwest behoorden terwijl ook in het 27ste begin enkele percelen bij Bredene zuidwest behoorden.

Teneinde de begrenzing van Sinte Catharina-West zo juist mogelijk weer te geven halen we voor elke van de genoemde beginnen telkens de volledige inleiding aan zoals die door Marck MEULENBEKER verwoord werd. Dit stelt de lezer in de mogelijkheid enkele toponiemen, die voor de meeste kenners van de Oostendse geschiedenis geen onbekenden zijn, nauwkeuriger te situeren.

De gegevens verwerkten we op een deel van de reproductie van de kaart van het Brugse Vrije zoals die in 1847 door "M. le Chevalier MARCHAL" gecopieerd werd van de kaart van POURBUS (geschilderd in 1562 en herschilderd tussen 1596 en 1601 door Pieter CLAEYSSENS). Deze kaart hangt in de benedenzaal van het Brugse stadhuis en omvat het volledige Brugse Vrije. De reproductie van de heer MARCHAL verscheen, samen met een beschrijving, onder de titel "Notice sur la carte du Franc de Bruges" als een bijlage aan "Emulations" van 1847.

Op het hierbijgevoegde kaartje werd de nummering van MARCHAL niet weerhouden maar aangepast aan de in de Ommeloper gebruikte namen.

Mijn dank gaat naar de heer Daniel FARASYN die, door me in de beginfase, een door hem getekende en bijgewerkte kaart van 's Heerwoutersmans Ambacht op schaal 1/40.000ste ter beschikking te stellen, me in de mogelijkheid stelde, de verschillende "beginnen" nauwkeurig te situeren.

Hier volgen dan de inleidingen van de "beginnen" die betrekking hebben op Sinte Catharina-West.

XXV(st)e beghin in S(in)te Kathelyne, zuudt zuudtwest.

Beghinnende noordtwest over van den voors(eide) p(er)cheelen, noordwaert over den heerwech, tusschen den heerwech die van steene naer den keingaert loopt ande zuudtzyde, den waterganck ande noordtzyde ende andt oosthe(ende), metten westh(ende) ande zydelinghen, metten noordtwesth(ende) r an trattegat e(nde) anden houc daer.

Totaal 472 gemeten 2 lynen waarvan 7 gemeten en 95 roeden tot Zandvoorde behoorden.

XXVI(st)e beghin. Sinte kathelyne, zuudtoost en(de) oost.

Beghinnende noordt jeghens over tlaetste voor(seit) stick noordtwaert over den waterganck, tusschen den dycwech ende den heerwech beede ande noordtoostyde, den waterganck ande zuudtzyde ende ant westhende metten oosth(ende) anden keynjaert ende es den houc daer thof e(nde) casteel van Sinte cathelyne in staet daer.

Totaal 350 gemeten 20 roeden waarvan 161 gemeten tot Bredene behoorden.

XXVII(st)e beghin Sinte Cathelyne oost.

Beghinnende noordtwaert over vanden laetsten voors(eide) p(er)cheelen noordtwaert over de heerwech, tusschen de heerwech ande zuudtzyde e(nde) anden keyngaert e(nde) tbeloop daer.

Totaal 343 gemeten 2 lynen en 62 roeden waarvan 64 gemeten 2 lynen en 25 roeden tot Bredene zuidwest behoorden.

XXVIII(st)e beghin Sinte Cathelyne, suudtwest int dorp.

Beghinnende bet west van de laetste voorseide percheelen zuudtwest by de kercke van Sinte Cathelyne tusschen den dycwech ande noordtzyde den waterganck ande zuudtoostsyde metten zuudtwesthender ande zydelinghen en es tbeloop daer de taverne van Sinte Cathelyne in staet daer.

Totaal 62 gemeten 1 lyne 11 roeden.

XXIX(st)e beghin Sinte Cathelyne, zuudtwest - de wulvehouc.

Beghinnende westwaert over vanden voors(eide) p(er)cheelen, westwaert over de grooten sluisvliet, tusschen den dycwech an de noordtzyde, de cleene zydelinghe ande zuudtz(yde) ende andt westh(ende), metten oosth(ende) an de zydelinghe jeghens den sluisvliet metten noordtoosth(ouc) ande snouxhuelbrugge e(nde) es tbeloop daer.

Totaal 249 gemeten 1 lyne en 59 roeden.

XXX(st)e beghin Sinte Cathelyne, west.

Beghinnende west noordtwestwaert over van den laetste voors(eide) p(er)cheelen noordtwaert over den dycwech, tusschen den dycwech an de zuudtz(yde), het stereepvlietkin ande noordts(yde) metten westh(ende) ande cleene zydelinghe jeghens tgeheet vanden ambogte ende metten oosth(ende) anden groote sluisvliet e(nde) es tbeloop daer p(iet)er daens ende aernoud f(iilius) adam zwadde beede inne wuenen.

Totaal 207 gemeten 1 lyne 24 roeden.

Noot. Het XXXIste, XXXIIste en het XXXIIIste begin behoorden tot Mariakerke en waren onderscheidelijk 170, 35 en 36 gemeten groot.

XXXIV(st)e beghin Sinte Cathelyne, noordtwest.

Beghinnende zuudtwest van daer zuudtwaert over beede laetste voorseide p(er)cheelen beloopden tusschen den ouden oostenschen waterganck ende den oude sluisvliet beede an de noordtzyde, den dycwech ande zuudtzyde, metten westhende ande zydelinghen ende metten oosthende anden ouden waterganck metten zuudtwesthender ande snoucshuelbr(ugghe) metten noordtwesth(ender) jehghens over tkerkhof van Sinte Cathelyne ende es tbeloop daer.

Totaal 101 gemeten 67 roeden.

XXXV(st)e beghin Sinte Cathelyne, oost van de kercke.

Beghinnende oostwaert over vanden voor(seiden) stick, oostwaert an(den) oosthenschen waterganck, tusschen den nieuwen oostenschen waterganck ande noordsts(yde) ende an beeden tkerkhof van Sinte Cathelyne ende den dycwech ande zuudts(yde)ende es thoucshkin daer de priestrage in staet, daer de prochiepape in wuendt (5).

Totaal 5 gemeten 33 roeden.

XXXVI(st)e beghin Sinte Cathelyne, noordtwest ten noordtoost.

Beghinnende oostwaert over vanden laetste voors(eiden) sticke, oostwaert en noordtwaert over den voors(eiden) oostenschen waterganck, tusschen den nieuwen oostenschen waterganck jehghens den dycwec en jehghens tlaetste voors(eide) beloop ande zuudts(yde) den ouden oostenschen waterganck ende de dyckergracht jehghens de ouden waterganck metten oosthende anden heerwech e(nde) es tbeloop daer c(hrist)offels v(er)helst inne wuent.

Totaal 182 gemeten.

We tellen de gevonden waarden op en vinden :

25ste begin	465 gemeten	1 lijn	5 roeden
26ste begin	189 gemeten		20 roeden
27ste begin	279 gemeten		37 roeden
28ste begin	62 gemeten	1 lijn	11 roeden
29ste begin	249 gemeten	1 lijn	59 roeden
30ste begin	207 gemeten	1 lijn	24 roeden
34ste begin	101 gemeten		67 roeden
35ste begin	5 gemeten		33 roeden
36ste begin	182 gemeten		

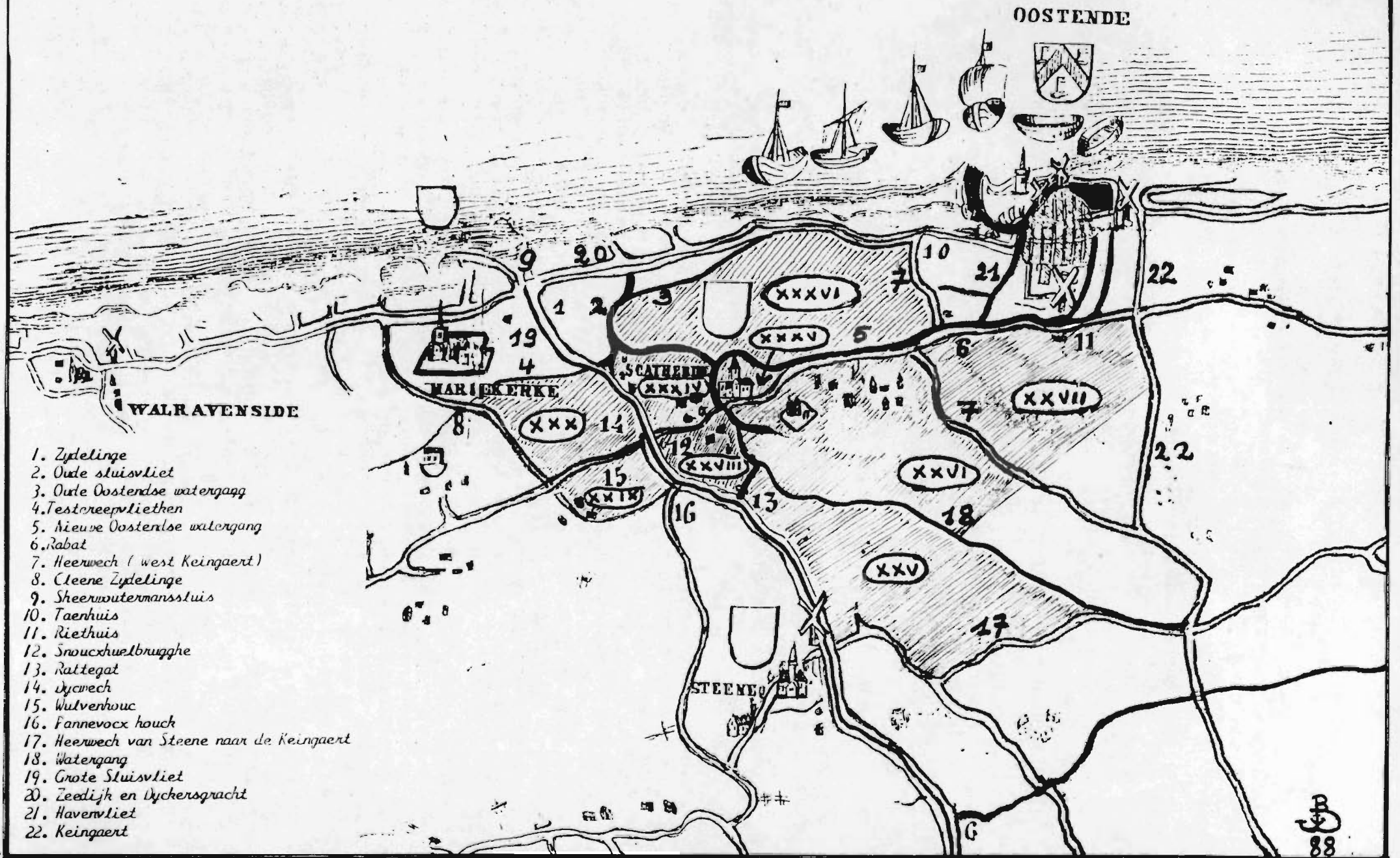
Totaal 1.841 gemeten 56 roeden

100 gemeten = 44 ha.

Voor een totaal van 1841 gemeten geeft dit 810 ha.

In voor ons herkenbare grenzen wordt dat de Steense Dijk vanaf de molen van Stene tot aan de Hoge barriere, vandaar, in de richting van de kerk van Mariakerke tot tegen de Nieuwpoortsesteenweg ter hoogte van de Dorpstraat.

Van de Dorpstraat langs de Nieuwpoorstesteenweg tot aan de Steense Dijk. Vandaar in lijn tot aan de Limburgstraat op de zeedijk. Vervolgens langs de Zeedijk tot aan de Kemmelbergstraat. Van hier, door de Kemmelbergstraat en de Rogierlaan tot aan de Amsterdamstraat. Van achter de Sint-Jozefkerk in de richting van de Amsterdamstraat tot halverwege de havengeul achter het Kaaistation. Midden in de havengeul tot halverwege de Logistiek en de Koninklijke Jachtclub. Vandaar in rechte lijn tot aan het President Kennedy-rondplein en vandaar tot aan het begin van de Zilverlaan. Als laatste grens wordt de Zilverlaan gevolgd tot aan de snijding met de Steense Dijk.

1. Zydellinge
2. Oude sluisvliet
3. Oude Oostendse watergagg
4. Testcreepvliethen
5. Nieuwe Oostendse watergang
6. Rabat
7. Heerwech (west Keingaert)
8. Cleene Zydellinge
9. Sheerwoutermanssluis
10. Taenhuis
11. Riethuis
12. Snoucxhuelbrugge
13. Rattegat
14. Dywech
15. Wulverhouc
16. Fannevoex houc
17. Heerwech van Steene naar de Keingaert
18. Watergang
19. Grote Sluisvliet
20. Zeedijk en Dyckersgracht
21. Havenvliet
22. Keingaert

Dit was, bij benadering, de parochie van Sinte Catharina-West in 1559.

Welke zijn nu de eerste gevolgtrekkingen die we op basis van dit plan en de beschrijving van de diverse beginnen kunnen doen ?

1. Het grondgebied van 's Heerwoutermans Ambacht werd aan de westzijde niet overal begrensd door de Zydellinghe (bij benadering overeenstemmende met de huidige Steense Dijk). Vanaf de Wulvenhoek (de hoek van de Steense Dijk tussen de Dennenlaan en de Limbalaan) werd de begrenzing gevormd door de "Cleene Zydellinghe" die van de genoemde hoek in een boog naar de huidige Duinkerke weg liep om vervolgens langs de A. Chocqeelstraat en het verlengde hiervan tot tegen de duinen van Mariakerke liep, even ten westen van het huidige kerkje.

Hierdoor lagen het 29ste en 30ste begin van Sinte Cathelijne en het 31ste begin (van Mariakerke) van 's Heerwoutermansambacht over wat we nu de Steense Dijk noemen en naar onze opvattingen tot Kamerlinksambacht behoorde. Dit is in tegenspraak met de op dit ogenblik geldende opvatting nl. dat 's Heerwoutermansambacht begrensd werd door de Steense Dijk. Sinte Mariakerke, west, verschijnt voor het eerst in een ommeloper van Kamerlinckx Ambacht in 1628 (6).

2. Uit de beschrijving van de diverse noordelijke "beginnen" van het ambacht, dit zijn het 31ste, 32ste en 33ste van Sinte Mariakerke en het 30ste, 34ste en 36ste van Sinte Cathelijne blijkt dat de OUDE OOSTENDSE WATERGANG (van 1285) noordelijker lag dan de NIEUWE OOSTENDSE WATERGANG (van 1443). Dit is in tegenspraak met diverse auteurs over Oostende die de watergang van 1285 en die van 1443 beiden ten zuiden van de huidige stad situeren.

Volgens de beschrijving van de ommeloper van 1559 loopt de Oude Watergang in het 36ste begin dood tegen de duinen. In de beschrijving van de noordelijke percelen van het 36ste begin leest men halverwege van "een groote crom(m)e driehoucte plaetse" toebehorende aan "Onser Vrouweghilde in Oostende" en "aan de kercke, den disch, de pastoor en de koster van Oostende". Dit stuk grenst : "metten noordth(ende) an den OUDEN OOSTENSCHEN WATERGANCK e(nde) ande dyckersgracht...". In de verdere, oostelijk gelegen percelen is er geen sprake meer van de Ouden Oostenschen Waterganck maar uitsluitend van de dyckersgracht als noordelijke grens van het 36ste begin.

Zeer opmerkelijk is dat een denkbeeldige verlenging van het uiteinde van deze Oude Oostendse Watergang (zoals voorgesteld op de kaart van Pourbus) onder de duinen door, aansluit op de LEET, de binnenhaven van de eerste Oostendse haven. Het staat vast dat deze binnenhaven in 1445 gegraven werd in de bedding van de Leet, de waterloop die noordelijk lag van de in 1390 aangelegde dijk van het Brugse Vrije.

Rekening houdend met; de eerder geringe oppervlakte van Sinte Mariakerke gespreid over het 31ste, 32ste en 33ste begin; de scheiding tussen het grondgebied van Sinte Mariakerke en Sinte Cathelijne in het 30ste en 31ste begin door het Terstreepvlietken en de verdere scheiding tussen deze parochies in het 32ste en het 34ste begin en in het 33ste en 36ste begin door de Oude Sluisvliet en de Oude Oostendse Watergang doet het vermoeden rijzen dat de voornoemde Oude Sluisvliet en een deel van de Ouden Oostendse Watergang niets anders zijn dan de in 1285 uitgediepte en verbreedde Terstreepvliet (7).

Zij zouden dan het oostelijk uiteinde gevormd hebben van de Terstreepvliet die het eiland Testerep scheidde van het vasteland. De loop van deze scheiding vanaf de Steense Dijk tot aan Nieuwpoort werd door AMERYCKX vrij nauwkeurig bepaald op basis van de aanduidingen op de Ferariskaart (8). Met betrekking tot de geschiedenis van Oostende zou dit een zeer belangrijke vaststelling kunnen zijn.

3. Oost- en westkainaertweg zijn namen die waarschijnlijk, voor het eerst, voor facilititeit of ter onderscheiding, in de 19de eeuw uit de pen van de historici zijn gevloeid. De in de ommeloper gebruikte naam is KEINGAERD of KEINJAERT voor wat nu de Oost-Keinjaert wordt genoemd. De huidige West-Keinjaert werd gewoon HEERWECH genoemd. Op basis van een kaart uit 1776 kunnen we stellen dat het noordelijk uiteinde van de Keinjaert opgenomen werd in de in 1584 ontstane geul (9).
4. Uit de configuratie van Sinte Catherina-West en het daarop aansluitend 37ste begin (Westschependom) en het 38ste begin (Stede van Oostende; zuidpolderken en Oostschependom) blijkt duidelijk dat het huidige Oostende op grondgebied werd gebouwd dat bijna integraal tot de parochie van Sinte Catharina behoorde. Opmerkelijk is ook dat de Stede van Oostende (samen met het zuidpolderken en het Oostschependom) in 1559 beschreven werd in de Ommeloper van 's Heerwoutermansambacht.
5. Bij nadere bestudering van de hoofdwegen van de omstreeks 1750 ingedijkte Sinte Catherinapolder blijkt dat onze voorouders zich bij de aanleg ervan lieten leiden door oudere plannen.
 - a. Zo correspondeert de STEENE STRAETE (huidige Zilverlaan) in grote mate met de in de ommeloper beschreven "heerwech van Steene naer de Keingaert". Het referentiepunt is hier de plaats van de molen van Stene en de richting van de Zilverlaan.
 - b. Het noordelijke deel van de GISTEL STRAET (opgenomen in de Verenigde Natielaan met als vervolg de Gistelse steenweg) correspondeert bij benadering met de in de ommeloper beschreven Heerwech west van de stad. Deze heerwech liep langs de huidige Edith Cavelstraat en de Rogierlaan naar de Zeedijk.
 - c. Op basis van de vermoede plaats van de kerk van Sinte Cathelyne (10) mogen we met grote mate van zekerheid aannemen dat het tracé van de Leffingestraat tussen het Sinte Catherinplein en de Elisabethlaan, alsook het inmiddels in de bouwzone opgenomen deel van deze straat tussen de Elisabethlaan en de Prins Roselaan en de Prins Roselaan zelf, op de plaats liggen van de in de ommeloper genoemde Dycwech.
6. Een vaststelling van taalkundige aard is het gebruik van UE in plaats van het huidige EU ; zoals bv in Marck MEULENBEEKER, inne WUENT, SNOUCXHUELBRUGGHE en anderen.

Noten en verwijzingen

- (1) SINTE-CATHARINA-WEST in het tijdschrift De Plate, september 1988.
- (2) Rijksarchief Brugge. Watering Blankenberge nr 517.
Fonds Jonckheere nr 1290.
- (3) Edw. VLIETINCK. Het oude Oostende. Oostende 1987, blz 28 t/m 41.

- (4) De omlopers omschrijven alle percelen van een waterschap en groeperen deze in "blokken". De grenzen van een blok, bestaande uit wegen, watergangen en/of dijken, worden aan het hoofd van een groep percelen uitvoerig omschreven, waarbij de aanhef onveranderlijk luidt "Dit beghint...". In de oudste ommelopers zijn deze blokken in margine genummerd zodat de gewoonte ontstond een bepaalde groep percelen met een rangnummer aan te duiden. Onder invloed van de eerste woorden der omschrijving sprak men toen van het zoveelste "beghin". Naar E. GOTTSCHALCK. Historische Geografie van West-Zeeuwsvlaanderen.
- (5) Priestrage = priesterhuis. Zie VERDAM. Middelnederlands Woordenboek.
- (6) Rijksarchief Brugge. Ommelopers collectie Peper. nr 363.
- (7) Edw. VLIETINCK. Het oude Oostende. Oostende 1897. blz 64.
- (8) Dr. Ing. J. AMERYCKX. Biekorf 1955. blz 267.
- (9) Rijksarchief Brugge. Watering Blankenberge. nr 646.
- (10) Tijdschrift De Plate, october 1974. blz 11 en 12 en 84/99 en 84/100.

OOSTENDSE MUZIEKGESCHIEDENIS - XXXVII

HET SYMPHONISCH ORKEST VAN HET KURSAAL IN DE PERIODE 1852-1914 (3)

door Ann CASIER

In 1897 werd het orkest gedeeltelijk hernieuwd en gewijzigd, vanwege enkele zwakke instrumentale partijen. De snaren werden hierbij versterkt (1). Edouard DERY werd SMITS opvolger. Hij was tevens eerste violist aan het Munt-orkest (2). De veranderingen waren blijkbaar verbeteringen, want de krant Carillon d'Ostende vond het symfonieorkest dit jaar zeer goed en homogeen (3).

Op 12 juni 1898 opent het symfonieseizoen opnieuw, maar voor het eerst zonder de oude dirigent PERIER. Eerste dirigent RINSKOPF, bijgestaan door Pietro LANCIANI, vulde het orkest opnieuw aan : 15 eerste violen, 13 tweede, 15 celli en contrabassen, in evenwicht met de blazers, vormden een gedisciplineerd orkest (4). Ook een aantal leerlingen van de Oostendse muziekacademie nam plaats in het orkest. Jammer genoeg ontbraken in het begin van het seizoen nog de harpen.

Ook Cécile CHAMINADE sprak zeer lovend over de tachtig orkestmusici; het waren goede zichtlezers, ijverig en intelligent. Hun leider kon zijn gevoel op hen overdragen en zo de werken levendig maken (5). Jammer voor het orkest was de publiciteit dit jaar erg slecht : er grepen opvoeringen plaats die niet vooraf aangekondigd waren en aangekondigde programma's werden niet uitgevoerd (6). In 1899 was er op de vergrote estrade plaats voorzien voor 106 man : 20 eerste violen, 17 tweede violen, 14 alten, 15 celli, 10 contrabassen, 3 fluiten, 3 hobo's, 3 klarinetten, 3 fagotten, 2 trompetten, 2 kornetten, 4 hoorns, 3 trombones, 1 tuba, 5 slagwerkers (cimbalen, grote trom, trommel, triangel, pauken) en 2 harpen (7). Daarnaast ook nog twee dirigenten, een pianist-begeleider en een organist. Het Kursaalorkest kon stilaan tot de belangrijkste van Europa gerekend worden. Uit de honderd muzikanten zijn er 17 leerlingen of oud-leerlingen van de Oostendse muziekacademie (8). Het orkest werd gefeliciteerd door Joseph DUPONT, dirigent van de Concerts Populaires en Arthur NIKISCH, dirigent van het Filharmonisch orkest van Berlijn (9). Geen enkele badstad had zo'n

groot orkest : 112 uitvoerders zorgden vanaf 10 juni 1900 en dit gedurende vijftien weken voor een dagelijks muzikaal festijn.

In 1902 stond RINSKOPF voor een falanx van 120 muzikanten : 42 eerste violen en tweede violen, 15 alten, 15 celli, 10 contrabassen, 4 harpen en een goed blazerskorps (10). Alle goede artisten waren gebleven. Het jaar daarop werden er twee symfonieconcerten per dag gegeven met bovenop twee orgelrecitals per week. s' Avonds om 20.00h had telkens een concert plaats onder leiding van RINSKOPF met het volledige orkest, om 16.00h dirigeerde LANCIANI het gereduceerde orkest.

In 1904 werden een tiental nieuwe eerste violisten aangeworven, gerecruteerd uit de beste laureaten van de koninklijke conservatoria (11). Overigens bleef de samenstelling van het orkest ongewijzigd en dus zeer goed. De Franse klaviervirtuoos Louis DIÉMER prees in een brief aan RINSKOPF de begeleiding van het orkest in het door hem uitgevoerde pianoconcerto van SAINT-SAENS (12).

De buitenlandse concertreizen die het Kursaalorkest vanaf 1905 ondernam, bewezen meer dan voldoende zijn Europese vermaardheid. In 1905 werden de beginuren van de concerten opnieuw veranderd : om 14.30h en 20.30h : symfonieconcerten, meestal allebei met een solist. Om 11.00h, later ook om 12.00h en om 17.00h gaf Léandre VILAIN zijn orgelconcert(en).

Het seizoen 1906 werd door de 150 Kursaalmusicici ingezet met nieuwe kostuums (13). Dit jaar bleef het gereduceerd orkest, onder leiding van LANCIANI, in oktober voortspelen. De eerste violist werd Geza DE KRESZ. Hoewel de uitvoeringen zeker niet slecht waren, lokten ze toch weinig volk (14). Het muzikale seizoen stierf eind oktober wegens het gebrek aan belangstelling. Op 23 maart 1907 startte reeds het volgende seizoen : twee symfonieconcerten en een orgelrecital daags. De repetities waren slechts drie dagen vooraf begonnen (15). Doch vanaf 1 juni dit jaar was het orkest opnieuw compleet. Iedere voormiddag had om 10.30h een algemene repetitie plaats, meestal onder de leiding van RINSKOPF. Op zondag 29 september van dit jaar werd het slotconcert gegeven. Het orkest dat meer dan zes maand gespeeld had, was de laatste avond nog even fris als de eerste. Die avond brachten de muzikanten een ovatie aan hun dirigent. Hij stond immers borg voor de goede uitvoeringen en leidde zijn orkest met soms wat overdadige autoriteit, met intelligentie en kennis van zaken (16). 1907 had het meest uitgebreide concertseizoen. Deze jaren behoorden tot het hoogtepunt van het bijna 150-koppig Kursaalorkest. Samenwerking met talrijke nationale en internationale artisten was schering en inslag. Vele solisten vonden het een eer te Oostende te mogen optreden. Die zes maand muzikaal genot, werd de volgende jaren opnieuw ingekrompen tot een viertal.

In 1908 werd DERU vervangen door de nieuwe concertmeester E. LAMBERT. De Belgische componist E. BLITZ, directeur van een muziekschool te New-York, noemde het Kursaalorkest kortom het beste ter wereld (17). Deze overdrijving berustte toch ergens op een grond van waarheid : het Kursaalorkest moest immers niet onderdoen voor vele grote falanxen. In 1909 kregen de bezoekers tussen 1 en 31 mei en tussen 24 september en 20 oktober een harmonieconcert aangeboden en wekelijks een extra orgelconcert. Tussen 1 juni en 24 september werden de toeristen vergast op twee concerten daags : 's namiddags met een orkest van 67 man en 's avonds een 123-man sterk korps. Daartussen kwam nog een orgelrecital. Het balorkest dat 's avonds speelde had een bezetting van 30 man.

Tussendoor werden in het Kursaal ook nog een aantal harmonieconcerten gegeven, naast een 150-tal andere op verschillende plaatsen in de stad. Minstens eenmaal in de week greep een klassiek concert plaats. Op nagenoeg elk concert werd een solist uitgenodigd, meestal een zanger of zangeres. Op zondagavond echter was de gast steeds een beroemdheid uit de muziekwereld. Programma's werden steeds gratis uitgedeeld. De musici verdienden minstens 240 ₣ per maand en dit vanaf de eerste repetitie (18).

Gedurende de winter van 1910 werden bijna geen concerten gegeven. De winterconcerten te Brugge trokken heel wat volk. Oostende echter kon zich financieel geen winterconcerten veroorloven. Spijtig voor een stad met zo'n bekwame dirigent. Vanaf juni echter kon hij zich tenvolle uitleven. Op de ochtendrepetities was het zeer interessant, beide "Kapelmeister" te vergelijken: RINSKOPF met accuraatheid en zelfzeker, LANCIANI eerder zacht. Ook na het orgelrecital was een bijkomende repetitie vaak noodzakelijk (19).

Zangeres FINZI-MAGRINI van Madrid, onderbrak zelfs haar rustperiode om te Oostende te komen zingen. De aantrekkingskracht van het Kursaal en het voorrecht er onder RINSKOPFs leiding te werken, lokten haar aan (20).

In het jaar 1910 nam men de gewoonte de deuren te sluiten telkens een stuk begonnen was. De tafels werden weggenomen en de stoelen in rechte rijen geplaatst. Het Kursaalpersoneel hoopte dat de aanmaningen niet rond te wandelen zouden opgevolgd worden.

Ook de Hongaarse dirigent Jenő HUBAY was vol lof over het orkest (21). De concerten volgden mekaar zo snel op, zodat wel eens de tijd ontbrak het nog beter te doen. De criticus Arthur MAQUAIRE, de man die beweerde dat RINSKOPF "alles" hoorde, zegde: "Zijn aandacht was voortdurend gescherpt, zijn arm en zijn blik deden wonderen. Het kleinste foutje bij één van de 150 orkestleden werd uitgezuiverd" (22). Het was een bijna onmogelijke opgave voor beide dirigenten om smetteloze muziek te brengen op de 193 dag- en 103 avondconcerten van dit seizoen (23).

In juni 1911 trok RINSKOPF naar het buitenland onder meer Engeland en Italië, om solisten te contracteren. In Milaan boden zich enorm veel zangeressen in zijn hotel aan (24).

Na de plotse dood van LANCIANI werd begin 1912 een examen uitgeschreven voor tweede dirigent. Elke kandidaat die naar Oostende kwam kreeg een subsidie om een orkest van minstens 20 uitvoerders samen te stellen volgens eigen keuze. Drie stukken moesten uitgevoerd worden: een opgelegd werk, een stuk naar keuze en een werk op zicht (25). Paul GOOSSENS werd aangesteld.

Het tarief voor de muzikanten van de twee orkestpartijen was in het Kursaal hetzelfde als overal elders in België. Bij een engagement voor één maand werd 300 ₣ verdiend, voor twee maand 260 ₣ en voor drie maand 240 ₣ (26).

Het werk van de uitvoerders werd in 1912 nog maar eens verzwaard. 's Morgens om 11.30h een ochtendconcert onder de leiding van fluitist STRAUWEN. Om half vier een concert met GOOSSENS, om vijf uur een orgelrecital en om half negen nog een concert met eerste dirigent RINSKOPF. De toeristen hadden dus keuze uit vier voorstellingen daags, waarvan drie symfonieconcerten. Hoe later op de dag, hoe groter de orkestbezetting werd en hoe zwaarder het repertoire. Zeker voor elk wat wils.

In 1913 werd het Paasseizoen verzorgd door het gereduceerd symfonieorkest onder leiding van STRAUWEN. Dertig muzikanten zorgden voor

1944...

ROYAL PALACE HOTEL ▲

"PETIT NICE" ▼

(FOTO MICHAËL; S.A.O)

twee concerten daags, van 22 tot 30 maart. Die concerten werden gevolgd door een 350 à 400 luisteraars (27). Vanaf Pinksteren echter startte het Kursaal opnieuw met vier concerten daags : 2 orgelrecitals en 2 symfonieconcerten (28).

Ook in 1914 werd het Paasseizoen verzorgd en startte de concertenreeks vanaf mei. Na een kleine twee maand was het orkest compleet : 150 muzikanten gedirigeerd door RINSKOPF (29). Eind juli 1914, toen de Duitsers België reeds binnen gevallen waren, gingen de voorstellingen nog een tijdje door. Veel toeristen waren al verdwenen, de nog aanwezigen waren verstrooid en angstig (30). De geëngageerde solisten en het orkest bleven paraat. Zonder aandachtig publiek hadden de uitvoeringen weinig zin en mochten alle orkestleden huiswaarts keren (31).

-
- (1) E.O., 11.04.1897.
 - (2) S.O., 06.06.1897.
 - (3) C.O., 26.09.1897.
 - (4) S.O., 12.06.1898.
 - (5) S.O., 30.08.1898.
 - (6) C.O., 15.10.1898.
 - (7) E.O., 16.03.1899 en S.O., 11.06.1899.
 - (8) S.O., 23.07.1899.
 - (9) S.O., 23.07.1899.
 - (10) E.O., 24.06.1902.
 - (11) E.O., 21.06.1904.
 - (12) S.O., 04.09.1904.
 - (13) S.O., 04.06.1906.
 - (14) E.O., 06.10.1906.
 - (15) E.O., 23.03.1907.
 - (16) E.O., 01.10.1907.
 - (17) S.O., 22.08.1909.
 - (18) C.O., 25.11.1909.
 - (19) S.O., 29.06.1910.
 - (20) S.O., 31.07.1910.
 - (21) C.O., 23.08.1910.
 - (22) C.O., 17.09.1910.
 - (23) C.O., 20.09.1910.
 - (24) E.O., 08.06.1911 en C.O., 13.06.1911.
 - (25) E.O., 25.02.1912.
 - (26) E.O., 13.06.1912.
 - (27) C.O., 20.09.1913 en 01.04.1913.
 - (28) C.O., 10.05.1913.
 - (29) S.O., 21.06.1914.
 - (30) S.O., 28.07.1914.
 - (31) S.O., 07.08.1914.

LANTAARNS TE OOSTENDE

Wist u dat er in 1960 te Oostende nog drie lantaarns stonden van de 7.355 die in juli 1935 waren geteld ?

Dit staat te lezen in een artikeltje over "Verdwenen beroepen" verschenen in de jubileumuitgave van "Het Laatste Nieuws" (dinsdag 7 juni 1988).

Eén van deze beroepen is dit van lantaarnaansteker !

Jean Pierre FALISE

OOSTENDSE NUMISMATIEK

door Edwin LIETARD

FERNAND RAYÉE

De heer Fernand RAYÉE zag het levenslicht te Oostende op 11 augustus 1908 en is er overleden op 10 februari 1975 op 66-jarige leeftijd.

Hij was gehuwd met juffrouw Marie-Louise DELANGHE, eveneens geboren te Oostende op 29 oktober 1907 en er overleden op 23 september 1982 op 74-jarige leeftijd.

De heer Fernand RAYÉE had een handelspand, gelegen op de Alfons Pieterslaan nr 87 te Oostende. Hij was sedert 1937 aangesloten lid van de schuttersvereniging "WILLEM TELL" van Oostende.

In 1962 werd hij dan ook door deze maatschappij gehuldigd voor zijn zilveren jubileum als effectief lid. Ter dezer gelegenheid werd hem een verzilverde medaille geschonken om deze gebeurtenis te herdenken.

1962 MEDAILLE IN VERZILVERD NIKKEL Ø 50 mm.

R. Omkransing door een lauwerkroon. Gekroond wapenschild van Oostende met 2 bogen en een sierrol met een legende :
WILLEM TELL OOSTENDE

V. Een tekst verdeeld over 3 lijnen :
RAYÉE F./25 JAAR LID/1.1.1962

ANTONIUS LEFEVERE

De heer Antonius LEFEVERE zag het levenslicht te Fockenberge in 1776; hij is overleden te Oostende.

Hij was gehuwd met juffrouw Maria CLAEYS, geboren te St.-Folkerain in 1776.

De heer LEFEVERE was herbergier van beroep en baatte een herberg uit die gelegen was in de Sulferstokstraat 13 te Oostende (tegenwoordig beter gekend als de Ooststraat, het gedeelte tussen de Aartshertoginnestraat en de Kapellestraat).

In zijn herberg werd op 14 juli 1850 feest gevierd door de Oostendse "SOCIÉTÉ ROYALE ST. SEBASTIEN". Ter dezer gelegenheid werd de heer Antonius LEFEVERE vereremerkt door de Sebastiaansgilde voor zijn geleverde prestaties bij deze maatschappij.

1850 ZILVEREN MEDAILLE Ø 60 mm MET VASTE RING

R. Gekroond wapenschild van St.-Sebastiaansgilde met een tekst verdeeld over 3 lijnen :

LE JOUR DE FÊTE/A. LEFEVERE/LE 14 JUILLET 1850.

V. Een tekst verdeeld over 6 lijnen :

SOUVENIR/DE LA FAMILLE DE FEU/M.J. DE RIDDER CHEF/HOMME DE LA SOCIÉTÉ/ROYALE DE ST SEBASTIEN/OSTENDE.

LOUIS BLONDEEL

De heer Louis BLONDEEL zag het levenslicht te Oostende in 1816. Hij was de zoon van de heer Franciscus BLONDEEL, geboren te Koolkerke in 1786 en van Mevrouw Suzanne BREEMS, geboren te Oudenburg in 1781.

Louis BLONDEEL volgde zijn vader op als slager en baatte verder de beenhouwerij uit in het ouderlijk huis gelegen in de Kapellestraat nr 51 te Oostende.

Als 7-jarige knaap en leerling van de "ÉCOLE PRIMAIRE DE MR. L. VITSE" werd hem op 9 september 1823 door de "RÉGENCE D'OSTENDE" de "PRIX DE MÉRITE" uitgelooft.

Bij deze prijsuitreiking werd hem een zilveren medaille geschonken om deze gebeurtenis te herdenken.

1823 ZILVEREN MEDAILLE MET OMKRANSING Ø 37 mm

R. Een tekst verdeeld over 7 lijnen :

A/L. BLONDEEL/AGÉ DE 7 ANS/ÉCOLE PRIMAIRE/ DE MR L. VITSE/LE 9 7bre/1823.

V. Een tekst verdeeld over 5 lijnen :

PRIX/DE MÉRITE/DÉCERNÉ PAR/LA RÉGENCE/D'OSTENDE.

OPGENOMEN MUZIEK EN LIED UIT OOSTENDE EN OMGEVING

COLLECTIE OSTENDIANA (6)

Stedelijke Openbare Bibliotheek

door Robert LEROY

b) Ensembles

BLIJ ZIJN Jongerenkoor

Gesticht in maart 1972 door Erik NAERT, dirigent.
Repertorium : eigentijdse Nederlandstalige liturgische liederen.
Optredens te Lourdes, Ukkel, De Haan en Oostende.
Het koor bestaat uit jongens en meisjes, vanaf de leeftijd van 12 jaar. Het heeft een eigen begeleidingsgroep met dwarsfluit, viool, klarinet, klokkenspel en gitaren.

1° De zon doorheen de wolken zien : Op het schuimend water; Heer ontferm U heer; Antwoord mij; Soms als de kinderen; Reik je handen (Jo Deensen - Ray Vernier); Wees gegroet Maria; Open handen; Handen en voeten; Kom sla je handen; Regenboog; Zegen Uw volk; Dank U wel.

Jongerenkoor Blij zijn Zandvoorde, zang en eigen instrumentale begeleiding.

Baltic LP 720; opname (1977 ?); 1LP.

2° Kerstmis in ons dorp : Zalig kerstfeest; Kleine ezel; Wie is er geboren; Nu sijt wellekome; Jezus mijn kindeke; Ieder jaar met kerstmis; Stille nacht; Komt alleen; Kleine sneeuwvlok; Aan het kerstekindje; Kling klokjes; Ballade voor een kerstdag; Ere zij God; Een mens om mee te leven; Door de liefde.

Jongerenkoor Blij zijn Zandvoorde, zang en eigen instrumentale begeleiding.

Indigo 2000/821; 1LP.

3° Zingen voor de dag van morgen : Waarom alleen; Here der Heren; Wij willen leven; Korenaren; 'k Prijs Uw naam; Luister naar de wind; Waar vind ik een plaats; De liefde; Zeg mij; Jezus is een goede herder; Midden in een wereld; Danklied voor onze ouders; Gaat nu allen heen.

Jongerenkoor Blij zijn Zandvoorde; zang en eigen instrumentale begeleiding.

Opgenomen door Hi-Fi home Brugge (in 1982) t.g.v. tienjarig bestaan.

Inderdisc INT 10.037; 1LP.

MARSMUZIEK

Muziekkorps van het 3de Linierregiment verzorgt vanaf 1887 de militaire muziek te Oostende tot aan W.O. II.

1° Marche du 3 ème Régiment de Ligne (comp. : STEENBRUGGEN)
Musique des Guides belges o.l.v. S. Poulain.
Columbia DCB 36; 1 plaat 78 T.

2° Marche du 23 ème Régiment de Ligne (comp. : MOREAU)
Musique des Guides belges o.l.v. S. Poulain.
Columbia DCB; 1 plaat 78 T.

DE MUZESCHUIT Mariakerke

In 1969 opgericht in de Duinenkerk te Mariakerke. Ontkoppeling van jeugd en volwassenen in De Muzeschuit en Ter Duinen Kantorij.

De Muzeschuit is opgesplitst in een kinderkoor (8-12 j.) o.l.v. Nele DUFAIT; een middenkoor (12-15 j.) en een gelijkstemmig jeugdkoor (15-23 j.).

- 1° De Muzeschuit zingt Vlaamse koormuziek : Alma redemptoris; Ave regina coelorum van L. DE VOCHT; Hodie Christus natus est van Jos WUYTACK; Missa-Paschalis van J. VAN NUFFEL; Van minnen ben ik nu; Mijn hartlijk lief van J. CLEMENS NON PAPA; Blijdschap van L. MORTELMANS; De tondeldoos van P. SCHOLLAERT. De Muzeschuit Mariakerke o.l.v. Mia Cops. Christine Verhelst, orgel; Suzanne Decré, piano. MSTD 5395; 1LP.

MUZIEKKAPEL VAN DE BELGISCHE ZEEMACHT

Opgericht in 1947.

Kapelmeesters : Louis GASIA vanaf 1947; opgevolgd door Jos. HANNIKEN; Guy DUYCK van 1963 tot maart 1978; opgevolgd door Jozef WAUTERS, die sinds 1960 deel uitmaakte van de Muziekkapel als fluitist-solist, leider tot 1987. Op 20 augustus 1987 wordt hij opgevolgd door Dirk ACQUET die vanaf november 1983 deeluitmaakte van de muziekkapel van de Rijkswacht als tenorsaxofonist.

Alle leden zijn laureaat van een Kon. Muziekconservatorium.

- 1° Marche officielle de la Force navale; Marche officielle du Bataillon Libération van Louis GASIA. La Musique de la Force navale belge o.l.v. Louis Gasia. Magic 4157; 1 plaat 87 T.
- 2° Zeemansliederen = Chants du marin : Kapitein Bart; Vertrek naer Island; Daar was een meisje loos; Het afscheyd; Kaperslied; La Danaë; Au 31 mois d'Août; Pauvre marin; Le grand coureur; Les trois marins de Groix. Het Mannenkoor St.-Barbe o.l.v. Willy Van Poucke. De pijpers en tamboers Muziekkapel Zeemacht; muzikale arrangementen en orkest Eddy Dorsan. Opgenomen in 1971 en uitgegeven door Neptunus te Oostende t.g.v. 25 jaar Zeemacht. Belgaphone LPS 1005; 1LP.
- 3° 25 jaar Muziekkapel van de Belgische Zeemacht = 25 ans Musique de la Force Navale belge : Défilé der blauwe kragen van J. HANNIKEN; Arnhem van A.E. KELLY; Mars der Belgische Zeemacht van Louis GASIA; Blow it again van CARON-CAPRI; Mars der Veldartillerie van Guy DUYCK; Marine's march; Strike up the band van G. GERSHWIN; Thoroughly modern Millie van J. VAN HEUSEN; Wade in the water; Hey, look me over van C. COLEMAN; Marchin the blues van B. PAIGE; Brasses to the fore van H.L. WATERS; American patrol. Muziekkapel o.l.v. Guy Duyck. Opgenomen in 1972 of 1973. Decca 790/193.503X; 1LP.
- 4° Zeemacht = Force Navale : On the quarter deck van K.J. ALFORD; Anchors aweigh van A. ZIMMERMAN; Blaze away van A. HOLMANN; Hands across the sea van J.P. SOUSSA; Navy rhapsody van Guy DUYCK; Belgische militaire wals van L. FRÉMAUX; The Lo-boys; Ingrid; A.G.C. mars van G. DUYCK; Militaire tango van E. KÖTSCHER. Muziekkapel van de Belgische Zeemacht o.l.v. G. Duyck. Opgenomen in 1977 of 1978. Omega 193550; 1LP.
- 5° Flemish music for brass and organ : Concerto (1962) van A. MEULEMANS; Postludium (1959) van L. DE MEESTER; Laudes Mariae

coelorum reginae (1968) van R. BELMANS; Choralfantaisie sur "Christ the Lord has risen" opus 101 (1960) van F. PEETERS; Diafonia Maestosa opus 24 (1982) van Christian-Adolphe WAUTERS. J. Valach, orgel in St.-Pieters-Banden kerk te Torhout. Blazers van de Muziekkapel van de Belg. Zeemacht o.l.v. Jozef Wauters. Pavane ADW 7151; 1LP.

6° Muziekkapel van de Belgische Zeemacht : Mars van de Belgische Zeemacht van Louis GACIA; Viva centenary van P. WEEMAELS; Arlequino van Roland CARDON; Vice-Admiraal Van Dijck mars van Jozef WAUTERS; A Leroy Anderson portrait; Mechlin's tower van J. SEGERS; Salut à l'armée van J. DELAET; The jazzsinger van N. DIAMOND. Muziekkapel o.l.v. J. Wauters. Pyramid P 85.101L; 1LP.

7° De tijd van de waanzin : klank en lichtspel van Ronse door Louis DE MEESTER; verteld door J. Geldhof en N. Baert; muziek door Muziekkapel van de Belgische Zeemacht o.l.v. Guy Duyck. Opgenomen te Ronse op 21 mei 1972. Flashbird 30205; 1LP.

8° Mars van de Belgische Zeemacht van Louis GACIA. Muziekkapel van de Belgische Zeemacht o.l.v. Guy Duyck. Op LP : Groeten West-Vlaanderen (zie verder). Dureco Benelux 66061.

* * *

aanvulling : France SPRINGUEL

4° Gezongen landschap van Johan VERMINNEN met o.a. Gezongen Landschap; reizigers voor Amsterdam; Mijn moeder (*); Paulien; Brieven uit Latem. J. Verminnen, zang; met begeleiding door het kamerorkest I Fiamminghi waaronder France Springuel, cello. (*) met o.a. Sylvain Vanholme, koorlid. RCA PL71 669; 1LP; uitgave 1988.

HET OUD ARCHIEF VAN DE COMMISSIE
VAN OPENBARE ONDERSTAND OOSTENDE

In 1975-1976 werd door het V.V.F. Oostende, Eddie VAN HAVERBEKE en zijn ploeg, het oud archief van de C.O.O.-Oostende in bewaring genomen en geordend.

Ter informatie voor geïnteresseerden de in 1976 opgestelde lijst met nieuwe nummering.

De Redactie

Nieuw Nr	Oud Nr	Titel
1	66	Oud Resolutieboek
2	27	Uittreksel, uit het Oud Resolutieboek
3	67	Resolutieboek
4	69	idem
5	15	Rekening van de Disch
6	70	Correspondentie van de Disch
7	83	idem
8	28 bis	Inkomsten van de Disch

Nieuw Nr	Oud Nr	Titel
9	37	Nieuw Grootboek
10	29	Leerlingen van de Studentenschool
11	21	Catalogus van Jaargetijden
12	22	In- en uitgaven van kinderen in het Armenhuis
13	16	Rekening van de Armenschool
14	11	Rekening van de Disch en Armenschool
15	17	idem
15 bis	18	idem
16	16	idem
17	68	idem
18	12	idem
19	13	idem
20	14	idem
21	39	Kasboek van de Disch
22	40	idem
23	36	Inkomsten van het Nieuw Hospitaal (18e eeuw)
24	49	Register van ontvangsten en uitgaven van het hospitaal
25	38	Grootboek van het Godshuis
26	43	Uitgaven van het Godshuis
27	42	Rekeningen van het Godshuis
28	35	Memorieboek van het Godshuis
29	89	Register van opnamen en ontslag uit het Hospitaal
30	20	Lijst van opgenomen wezen
31	72	Register van de Deliberaties van het burgerlijk hospitaal
32	73	idem
33	74	idem
33 bis	75	idem
34	76	idem
35	77	idem
36	78	idem
37	79	idem
38	80	idem
39	81	idem
40	82	idem
41	-	idem
42	-	idem
43	-	idem
44	-	idem
45	-	Processen verbaal van de vergaderingen van het Weldadigheidsbureau
46	-	idem
47	-	idem
48	-	idem
49	-	idem
50	-	idem
50 bis	-	idem
51	-	idem
52	-	idem
53	-	idem
54	-	idem
55	-	idem
56	41	Maison Dieu pour les Vieillards : Régistre des entrants et sortants
57	47	Register van ontvangen en uitgedeelde stoffen
58	24	Régistre des enfants mis en pension à charge des hospices

Nieuw Nr	Oud Nr	Titel
59	23	Régistre des enfants mis en pension à charge des hospices
60	60	Register van ontvangsten en uitgaven van gods- en weeshuizen
61	61	Rekening van de ontvanger van gods- en weeshuizen
62	62	idem
63	63	idem
64	26	Rekening van de werkplaats voor kantwerk
65	31	Register van uitgaven voor vervoer
66	-	Compte rendu par le receveur des hospices civils
67	-	idem
68	-	idem
69	-	idem
70	-	idem
71	84	Register met afschriften van briefwisseling
72	85	idem
73	86	idem
74	-	idem
75	-	idem
76	87	idem
77	-	idem
78	77	Register van ontvangsten en uitgaven
79	45	idem
80	30	Register van ontvangsten van het hospitaal
81	95	Répertoire Général de l'Administration des Hospices
82	-	Afschrift briefwisseling
83	-	idem
84	-	idem
85	-	idem
86	-	idem
87	-	idem
88	-	Lettres d'avis
89	-	Copieën Correspondentie
90	-	idem
91	-	idem
92	71	Register van Resoluties
93	96	Resoluties in Hospitaal
94	97	idem
95	6	Comptes Courants pour les Militaires traités à l'hopital civil
96	9	Recette et Dépense de l'hopital Militaire d'Ostende
97	7	Compte de Recette et Dépense de la Commission des Hospices Civils pour l'hopital Militaire d'Ostende
98	78	idem
99	-	Register van Steungelden "Secours extraordinaires"
100	-	Register van Buitengewone bijstand
101	-	Register van uitgedeelde kleren
102	-	Gedrukte lijsten van begunstigden
103	-	Register met afgescheurde ticketten
104	-	Toekenning van bijstandsgeld
105	-	Hulpgelden
106	-	Asiles - Ecoles - Colonies de bienfaisance

Nieuw Nr	Oud Nr	Titel
107	-	Gedrukte ticketten voor hulpbehoevende
108	-	idem
109	-	Register met maandelijks hulpgeld
110	2	Register Franse militairen Hospitaal Oostende
111	91	Régistre des individus décédés à l'hôpital civil d'Ostende
112	9	Register opgenomen zieken
113	93	idem
114	-	idem
115	-	idem
116	-	idem
117	-	idem
118	94	Lijsten van uitbestedingen
119	-	idem
120	-	Lijst van personen geplaatst in gestichten buiten de stad
121	-	Etats de frais
122	-	Register van aanvragen om steun
123	-	Bureau van weldadigheid Rekendienst
123 bis	-	Grootboek van uitgaven
124	-	Bureau van weldadigheid
125	-	idem
126	-	idem
127	-	idem
128	-	idem
129	-	Buitengewone ontvangsten van de gods- en weeshuizen
130	-	Comptabilité des fonds particulier
131	-	Demandes de Secours
132	-	Opname van niet Oostendenaars
133	88	Lijst van opgenomen zieken
134	1	Lijst van Militairen in het hospitaal opgenomen
135	4	Régistre d'entrée de sortie et de décès d'hôpital militaire et civil
136	5	Etat des journées de traitement à l'hôpital des militaires
137	90	Register der zieken in burgerlijk hospitaal
138	-	idem
139	28	Lijsten van begunstigde van de disch
140	25	Register van weeskinderen
141	94	Aliénés et orphelins
142	46	Register van Inkomsten en Uitgaven
143	-	Uitgaven van het hospitaal
144	-	Inkomsten en uitgaven van de burgerlijke Godshuizen
145	-	Inkomsten en uitgaven

RECHTZETTING

Er is een storende fout geslopen in het artikel "Aan Zee" van F. COOPMAN.

Op blz. 88/172, 22ste lijn, moet men lezen "Engelse" i.p.v. engels.

door Norbert HOSTYN

De interbellumarchitectuur in het Oostende gerekend binnen haar begrenzings van voor W.O.I beperkte zich noodzakelijk tot enkele tientallen los van elkaar staande verwezenlijkingen. Ze wisselden in het stadsbeeld af met 19de eeuwse, 18de eeuwse en enkele schaarse 17de eeuwse gebouwen.

Willen we een beter beeld krijgen van hoe tussenoorlogs Oostende bouwde, dan moeten we onze aandacht verleggen naar de aan die begrenzings palende jongere stadsdelen (1).

Deze komen zoals reeds gezegd overeen met de parochies Sinte-Godelieve, H. Hart en deels Sint-Jan. Als hoofdaders noemen we de Stuiverstraat, de Leffingestraat, de Nijverheidstraat, de Nieuwlandstraat, de Gerststraat, de Gelijkheidstraat, de Frère-Orbanstraat en de Prinsenlaan.

Een wandeling doorheen die straten en zijstraten is op dt gebied nog heel leerrijk (misschien stof voor een wandelvoordracht, Jan DREESEN ?).

* * *

Vanuit urbanistisch standpunt blijken die stadsdelen helaas weinig interessante laat staan originele stedenbouwkundige oplossingen te bieden.

Bekijken we dit stadsdeel even op kaart; dan zien we dat de meeste straten uit deze wijken evenwijdig lopen met de Torhoutsesteenweg die uiteraard reeds bestond en die samen met de Stuiverstraat als "slagader" voor deze wijken dient.

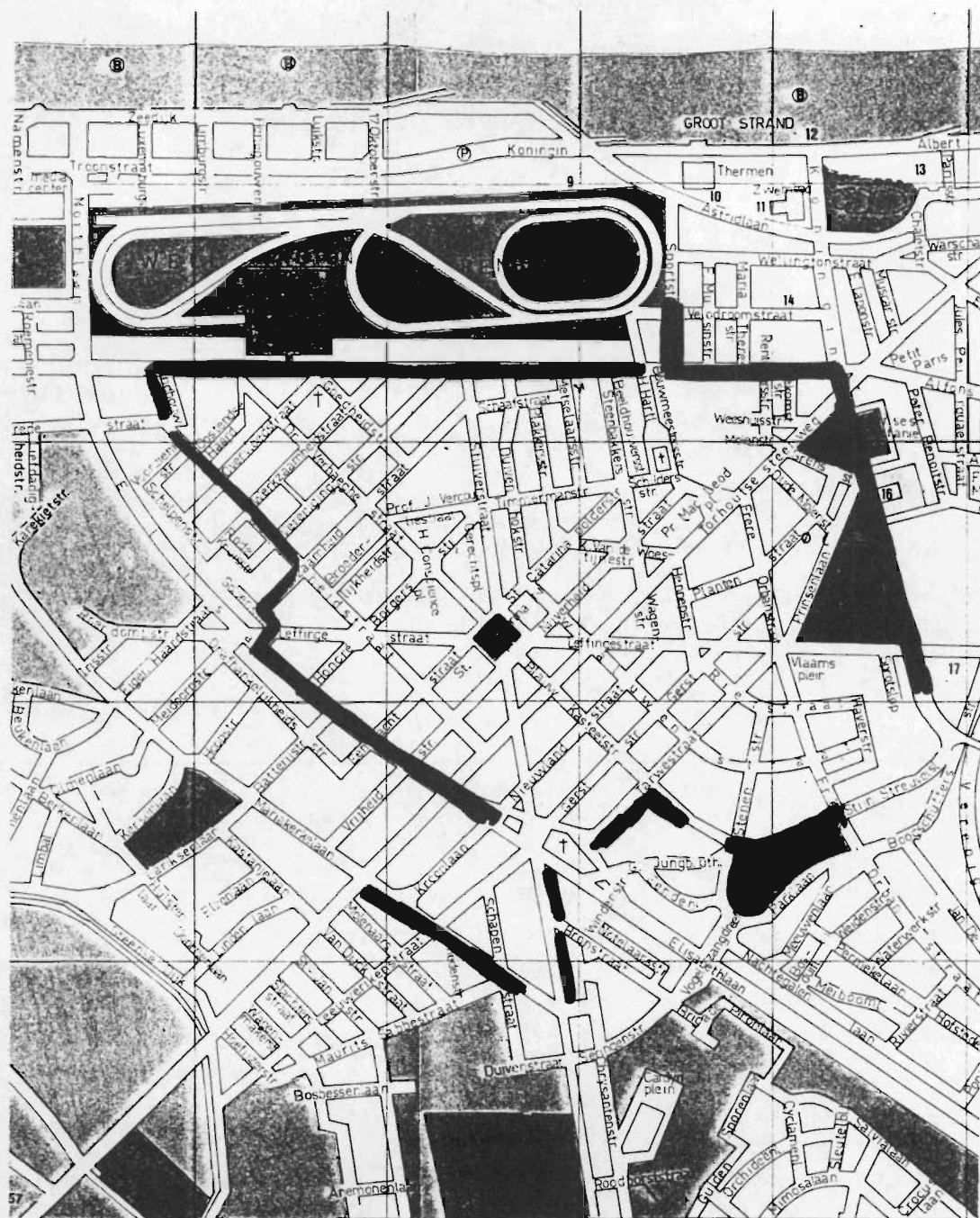
Van West naar Oost lopen evenwijdig met de Torhoutsesteenweg : Oostendse Haardstraat, Overvloedstraat, Werkzaamheidstraat, Verenigingstraat, Spaarzaamheidstraat, Broederlijkheidstraat, Honoré Borgersstraat, Eendrachtstraat en Sint-Catharinapolderstraat, Vrijheidstraat en Nijverheidstraat, Nieuwlandstraat, Gerststraat en Tarwestraat.

In een hoek van 90° op deze straten, van Noord naar Zuid : de Goedheidstraat, de Dr. Verhaeghestraat, de Blauwkasteelstraat, Gelijkheidstraat en Zwaluwenstraat.

Duivenhokstraat, Plakkersstraat, Steenbakkersstraat, H. Hartlaan echter lopen parallel met de Stuiverstraat. Schaafstraat en Timmermansstraat staan er haaks op. De Stuiverstraat was toen reeds een eeuwenoude weg in dat stadsgebied : ze dwarstte de historische Catharinepolder van Noord naar Zuid.

Al met al een fel "geaccidenteerd" dambordpatroon daar; met eindeloos-lang lijkende, soms vervelende straten; straatpatronen zonder verrassingen.

(1) Zie stadsplan. In vet zwart is bij benadering het bedoelde stadsdeel begrensd.

Kaartkijkend zien we ook dat het Catharinaplein zowat het centrale punt is van de hier aan bod zijnde stadsuitbreiding : het kruispunt tussen Stuiverstaat en Leffingestraat. Sterpunt waar maar liefst 8 straten op samenkomen. Ter plekke zien we een parkje - een rustpunt in feite; maar niets dat dit plein als "centrum" van de tusseoorlogse stadsuitbreidingen accentueert.

(vervolgt)

HET HEEMMUSEUM IS GEDURENDE DE MAAND OCTOBER OPEN

IEDERE ZATERDAG VAN 10u TOT 12u EN VAN
15u TOT 17u

LIDGELD 1989

Het lidgeld voor het lidmaatschap bij de Heemkring De Plate is voor 1989 vastgesteld als volgt :

Aangesloten lid :	400 ₣
Steunend lid :	500 ₣
Beschermend lid (vanaf) :	1.000 ₣

Mogen wij vragen gebruik te maken van het hierbijgevoegd stortingsbulletin.

Let op : gezien de steigende kosten van port en fotoreproductie zagen wij ons verplicht de bijdrage van de aangesloten leden dit jaar op 400 ₣ te brengen (besluit van de Gewone Statutaire vergadering van 4 juni 1988).

Ook dit jaar biedt het Grafisch Bedrijf LAMMAING ons gratis de Platekalender aan. Deze wordt samengesteld door onze ondervoorzitter de heer Omer VILAIN. Als thema werd "HET LEOPOLDSPARK" gekozen.

In de mate van het mogelijke zal de kalender meegestuurd worden met het decembernummer van het tijdschrift.

Jean Pierre Falise
Peningmeester

THEMATENTOONSTELLING

Vanaf 15 oktober loopt in ons museum de thematentoonstelling "Penningen en vlaggen van Oostendse verenigingen".

Uit de rijke verzameling van de heer Edwin LIETARD worden een 27 tal medailles van vaandelinhuldigheden van Oostendse verenigingen tentoongesteld.

Deze medailles zijn terzelfdertijd maatschappijmedailles en omvatten de periode van 1888 tot 1938.

Enkele vaandels (verzameling De Plate) die betrekking hebben op deze verenigingen zullen eveneens tentoongesteld worden.

Verder zal deze collectie aangevuld worden met medailles en penningen uit de verzameling van De Plate zelf.

Bij iedere medaille is een kaartje gevoegd met de nodige uitleg.

TENTOONSTELLING MILITAIR HOSPITAAL OOSTENDE

Het militair hospitaal van Oostende zal een tentoonstelling organiseren ter gelegenheid van het feit dat het 75 jaar geleden vanuit het stadscentrum verhuisde om het huidig complex in gebruik te nemen.

Deze tentoonstelling gaat door van 5 november tot en met 13 november in het hospitaal zelf.

De openingsuren zijn als volgt voorzien :

weekdag : van 16 Hr tot 20 Hr

week-end + 11 november : van 10 Hr tot 12 Hr
van 14 Hr tot 18 Hr

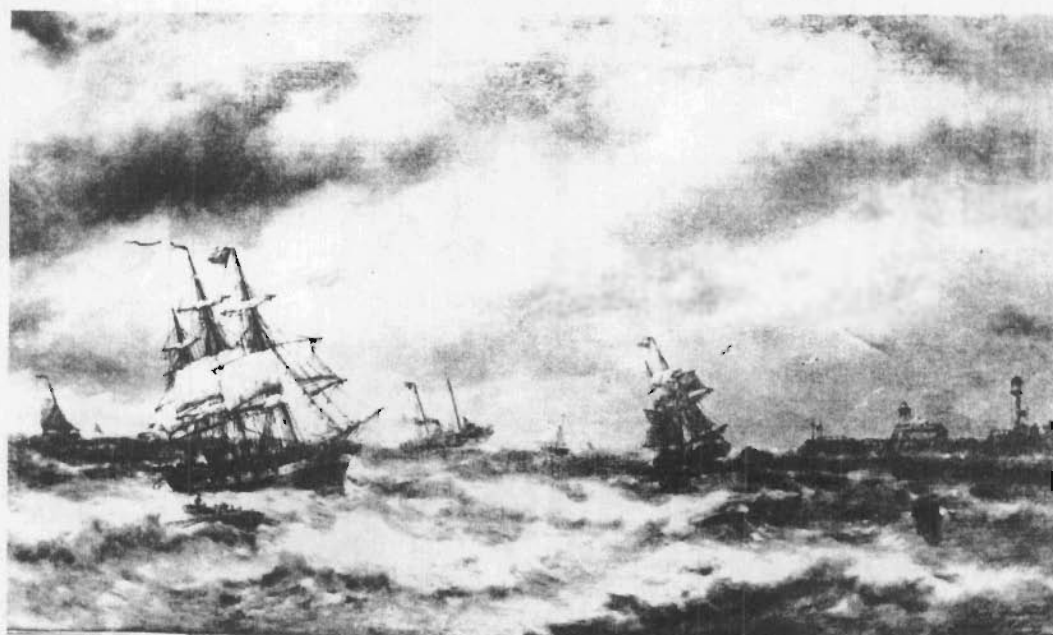
L'incendie de l'Eglise Saint-Pierre à Ostende (14 août 1896) —

1896. — Un incendie a ravagé l'église St Pierre et Paul. Cette vue a été prise du côté Nord. La tour que l'on aperçoit subsiste encore. Les Ostendais l'appelle «Peper-bus». Cette lithographie, signée F. Gaillard a paru dans «Le Globe illustré» et «Le Patriote illustré» du 23 août 1896.

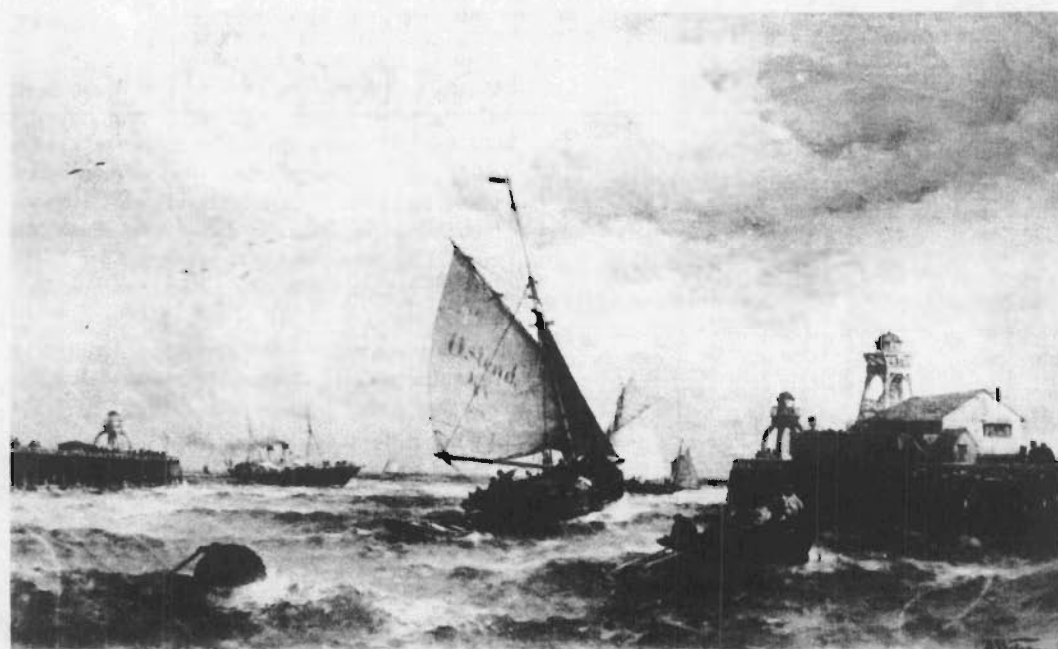
IN DIT NUMMER

- blz. 184 : J.G. DE BROUWERE : Nieuwbouw voor de "Berg van Barmhartigheid" (1888-1891).
- blz. 185 : J.B. DREESEN : The Ostend trade to Moka and India (1714-1735).
- blz. 186 : I. VAN HYFTE : De feestelijke aanstelling van een hoofdman in de schuttersgilde Sint-Andries en Sinte-Barbara (1788).
- blz. 188 : J.B. DREESEN : Sinte Catharina-West (1222-1584) : grenzen en oppervlakte.
- blz. 194 : A. CASIER : Oostendse muziekgeschiedenis - XXXVII.
- blz. 197 : J.P. FALISE : Lantaarns te Oostende.
- blz. 198 : E. LIETARD : Oostendse numismatiek.
- blz. 200 : R. LEROY : Opgenomen muziek en lied uit Oostende en omgeving - Collectie Ostendiana (6).
- blz. 202 : Het oud archief van de Commissie van Openbare Onderstand Oostende.
- blz. 206 : H. HOSTYN : Architecten en architectuur te Oostende tijdens het interbellum - 6.

TEKST OVERNAME STEEDS TOEGELATEN MITS BRONOPGAVE

François MUSIN - Schepen op de rede van Oostende

Théodore WEBER - Gezicht in de Oostendse havengeul